

DE SCHEVENINGSCHÉ VISSCHER.

n een nederige woning, een strandhut geboren, onder het gebruik der stormen en het geklots der golven opgevoed, mag de Scheveningsche visscher met recht een zoon des Oceaans genoemd worden. Hy is een amphibië, dat het land tot vader, de zee tot moeder heeft. Wat zeg ik? het land is zijn stiefvader: het schenkt hem byna niets, het haat hem, het verstoot hem; de zee is zijn moeder, zijn goede zorgende moeder; het land is zijn herberg, de zee zijn woning; het land zijn dood, de zee zijn leven; het land zijn niets, de zee zijn alles! — Zijn vrouw en kinderen zijn de eenige banden, die hem aan den aardklomp verbinden: hen geldt de traan, dien hy by het afscheid weent, (die echter, dank zij het genot, dat zijn geliefkoosd element hem doet smaken, even spoedig

opdroogt, als het schuim op zijn plecht na de landing;) hen geldt de vreugdekreet, die hem by het huiswaartkeeren ontglipt, wanneer de vriendelijke vuurtoren hem al dichtcr en dichtcr tegenblinkt, en hy reeds zijn dierbare betrekkingen naar het hun welbekende vaartuig ziet uitzien, dat als een Halcyon op de deining wiegelt, en hen weldra den geliefden man en vader in de uitgebreide armen, en — waarom 't ontveinsd? — de dierbare visschen in de wachtende korven zal voeren! —

Reeds als kind was het hem zoet, tot aan de ontbloote knietjens in het schuim te plassen en zijn handtjen op de vochtige manen van den ouden Oceaen te leggen; als knaap reeds volgde hy zijn vader op den kleenen bodem en gewendde hy zich aan het dobberen op de vloedcn; eer hy tot jongeling was opgegroeid, was hem dit reeds een genot, een onontbeerlijkheid geworden; als man is het hem meer dan behoefte, is het hem het leven zelf. — Een ander moge als een oester in zijn schelp vastgroeien, hem is het ongebonden zwerven op de onmeetelijkheid; een' ander het groene lommer der wouden, hem het blanke schuim der wateren; een' ander de bedompte stadsmuur en het uitzicht op een binnenplaatsjen, hem de «ploeger der zeeën,» met den aanblik op den onafzienbaren waterspiegel en de blaauwe wolken, even vrij als hy zelf. — Daar werpt hy, terwijl zijn vrouw hier een deel van zijn vorigen vangst in alle wijken der stad uitvent, dag en nacht zijn netten uit; daar ontwoekert hy, op even zoo veel vingeren afstands van den dood als zijn schip dik is, het «geschubde watervolk» aan hun diepe woningen; daar verwerft hy zich het dagelijksch brood voor dagelyksche ontberingen, onophoudelijke gevaren, rusteloozen arbeid! Dit alles echter getroost hy zich volgaarne en vindt er zich dubbel voor beloond, wanneer by zijn terugkeer zijn beminde panden hem het schuim van de lokken wisschen, hem met duizend liefkozingen begroeten en hem daardoor al het doorgestane doen vergeten.

Na zijn terugkeer veranderen zijn bezigheden natuurlijk van aart. Dan is het een gedruisch, een gewoel, een gewemel op het strand, een bonte mengeling, die den schilderachtigsten aanblik oplevert. Onder het praesidiaat van den zoogenaamden *boekhouder* wordt nu de medegebrachte visch *afgeslagen*. Hoe meer nu de pink *beschouwd* heeft, hoe grootcr hun deel, hoe hooger hun blijdschap is. Alles helpt mede, alles is in beweging om het toegelegde *deel* huiswaart te brengen, en niet zelden verrascht dan de juichende visscher de zijnen met zijn op zee uit eigen mond byna geheel gespaarde *brá*; een verrukkend tooneel, waarvan ik menigmaal aanschouwer geweest ben.

Als deze eerste drukte voorby is, rust de visscher eenige dagen by de zijnen uit. Doch zijn hart is niet voor stille rust geschapen; en weldra dobbert hy weder op zijn geliefd element. — Het is een oude gewoonte, dat geen Scheveninger zich inscheept, zonder de noodige voorraad oly mede te nemen. Wanneer namelijk een hemelhooge golf zijn nietig scheepjen, dat daar als een veder op en neder geslingerd wordt, dreigt te overstelpen, giet hy eenige stralen van dit lenigend vocht in de branding, en onmiddelijk legt de baar zich ter neder, en het oogenblikkelijk gevaar is geweken. De zee wordt daar ter plaatse effen en glad, en het valt den zeeman nu gemakkelijk de klippen op te merken en te vermijden, die anders, onder het opzwalpend nat verholcn, hem den dood in de armen hadden kunnen voeren. —

De Scheveningsche visscher is godsdienstig, eenvoudig, oprecht, en hulpvaardig van nature. Geen opoffering is hem te groot, wanneer hy er zijn naasten door bystaan of redden kan. Menigmaal hebben zy door hun moed en tegenwoordigheid van geest elkander op hun pinkjen het leven gered, wanneer de noodorkaan het dreigde te vernielen. In zulk een geval is niemand een werkeloos toeschouwer: de een wendt den steven in wind en tij, een tweede werpt het anker, een derde het diepllood uit, een vierde rolt de zeilen op en lost de stag, of bevestigt de gijk en het want; en onder dit alles houden zy het oog onafwendbaar op Hem gericht, Wiens hand den teugel van wind en vloedcn voert en Die alléén kan redden. — Ook des visschers korte rust aan het strand, wordt menigmalen verstoord, tot inroeping van zijn krachtigen arm, het laatste uitzicht van een strandend schip. Verbeeldt u zulk een nacht. Op eenmaal klinkt de noodkreet door het zwijgend dorp, dat sluimerend neder ligt; op eenmaal is de visscher ontwaakt: de slaap is als door een tooverslag uit zijn oogen weggevaagd. Dwars door het vereenigd gebulder van den rukvraag en de gramstorige wateren snerpt het gegil om redding in zijn ooren. Van nu af aan vergeet hy zich zelven geheel: de ongelukkige bemanning van het vaartuig aan een wis verderf te ontrukken, is zijn eenigste gedachte, zijn eenige wensch, zijn eenig verlangen, zijn eenig doel, tot welks bereiking een hooger macht hem schijnt aan te vuren. In een oogenblik werpt hy zich in zijn ranke boot en doorklieft de kokende branding. Op elke golf rolt de dood, in elken storm klinkt de stem der verdelging, van alle kanten grijnst het graf hem in den gapenden, brullenden afgrond tegen; maar niets van dit alles kan zijn moed verwrikken of zijn menschenliefde uitblussen. «Redden of vergaan!» schijnt de leuze te zijn, die hem in vlammeud schrift voor de oogen

zweeft en in het hart gegriffeld staat. Niet zelden wordt hy dan ook het slachtoffer zijner edele zelfverloochening; maar meestal toch ziet hy zijn pogingen met een gunstigen uitslag bekroond; en wie het wage, de zuivere geheel belanglooze vreugde af te malen, die hy alsdan geniet, ik leg er de veder machteloos voor neder; — en zing ten slotte onzen Scheveningschen zanger van harte na:

- » Zoo lang het helmig duin is aan het strand verheven,
- » Zal Neêrlands moed en vlijt den visscher niet begeven:
- » Geen vrees beklemt den zoon, hoe hoog de golven slaan,
- » De golven, waarin hy den vader zag vergaan! —
- » Zoo lang een weêuw en wees zal aan de stranden treuren,
- » Zal Neêrlands menschenmin hen uit hun droefheid beuren;
- » Haar weldaân spreiden zich langs 't afgelegene strand:
- » Wat is het groot, te zijn een kind van Nederland! — »

T. K.

DE NEDERLANDEN.

KARAKTERSCHETSEN, KLEEDERDRAGTEN, HOUDING EN VOORKOMEN

VAN VERSCHILLENDE STANDEN.

TWEE HONDERD TEEKENINGEN

VAN DE VOORNAAMSTE NEDERLANDSCHE KUNSTENAREN.

TEKST VAN DE BESTE SCHRIJVERS.

GRAVUREN

VAN DEN HEER HENRY BROWN.

OPGEDRAGEN

AAN HARE MAJESTEIT DE KONINGIN DER NEDERLANDEN.

's Gravenhage,

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN SCHOONE KUNSTEN.

BESTUURDER J. J. VAN RYCKEVORSEL.

1841.